

Závazné stanovisko ČLnK číslo 1/2000

28. 11. 2000

k výkladu pojmu "místní a časová nedostupnost lékařské péče"

Na základě ustanovení § 2 odst. 2 písm. i) zákona č. 220/ 1991 Sb. vydává Česká lékařnická komora toto

závazné stanovisko k výkladu pojmu "místní a časová nedostupnost lékařské péče" (ve smyslu ustanovení § 3 odst. 7 zákona č. 79/ 1997 Sb., o léčivech ve znění zák. č. 149/ 2000 Sb.)

Text zákona:

13. § 3, odstavec 7 zní:

"(7) Používáním léčivých přípravků při poskytování zdravotní péče se rozumí jejich podávání pacientovi při výkonu této péče, popřípadě vybavení pacienta potřebným množstvím léčivých přípravků. Vybavením pacienta léčivými přípravky se rozumí poskytnutí potřebného množství léčivých přípravků při propuštění z ústavní péče do domácího ošetřování nebo při poskytnutí zdravotní péče praktickým lékařem, praktickým lékařem pro děti a dorost, lékařem vykonávajícím pohotovostní službu nebo lékařem rychlé záchranné služby v případě, že zdravotní stav pacienta bezodkladně užívání léčivého přípravku nezbytně vyžaduje a není-li včasný výdej léčivého přípravku na lékařský předpis vzhledem k místní nebo časové nedostupnosti lékařské péče dosažitelný."

Vlastní stanovisko ČLnK:

Za místní nebo časovou nedostupnost lékařské péče lze pokládat stav nebo situaci, kdy v místě (obci či městě) nebo v okolí místa, kde byl léčivý přípravek předepsán, není dostupná lékárna/výdejna v době, kdy je nutno předepsané léčivo vyzvednout (objektivní předpoklad) a zdravotní stav pacienta bezodkladně užívání léčivého prostředku nezbytně vyžaduje (subjektivní předpoklad).

Komentář:

Pojmy "místní" i "časová" nedostupnost jsou spolu těsně spojeny a zpravidla nebude účelné je rozdělovat, byť k naplnění objektivního předpokladu "nedostupnosti lékařské péče" postačuje splnění jedné z obou stránek "nedostupnosti" - stránky časové nebo stránky místní. Podstatné je, zda v okamžiku, kdy bylo nutno léčivo vyzvednout (z dikce ustanovení vyplývá, že ihned po předepsání, jde o naléhavé případy), lékárna/ výdejna k dispozici je nebo není, ať již přechodně (polední přestávka, inventura, nemoc personálu aj.) nebo dlouhodobě (lékárna/ výdejna v obci vůbec neexistuje). Proto je výklad vázán i na místo preskripce (vyplývá buď z místa ordinace/ ordinací lékaře, nebo z místa, kde předpis vyhotovil v průběhu výjezdu za pacientem při návštěvách či záchranné službě).

Nedostupnost lékařské péče (místní nebo časová) se jako zákonný institut uplatní (a tedy vybavení pacienta léčivými přípravky ve smyslu zákona umožňuje) jen při "nedosažitelnosti včasného výdeje" pro pacienta. Je-li včasný výdej pro pacienta nedosažitelný, není dáno pouze prostou vzdáleností k lékárně/výdejně, nýbrž také

zdravotním a sociálním stavem pacienta a prostředky, jež má k dispozici a jejichž využití k dosažení včasného výdeje lze po něm právem požadovat.

Pojem "místní nebo časové nedostupnosti lékařské péče" se vztahuje pouze na případy, kdy je vydáván léčivý přípravek na základě lékařského předpisu. Lékařský předpis je vyjádřením odborného názoru lékaře, avšak má rovněž charakter formalizovaného správního aktu, na jehož základě vznikají účastným subjektům práva a povinnosti. Proto musí mj. obsahovat náležitosti, z nichž lze v případě pochybností dovodit, zda včasný výdej léčivého přípravku byl vzhledem k místu nebo času děje skutečně nedosažitelný.

Pojem "místní nebo časové nedostupnosti lékařské péče" má vzhledem ke své subjektivní stránce význam pouze pro případy řešené ustanovením § 3 odst. 7 zákona o léčivech. Není relevantní pro prokazování potřebnosti či vhodnosti zřízení lékárny/výdejny v místě, kde se konkrétní případ místní nebo časové nedostupnosti lékařské péče odehrál, avšak dochází-li na určitém místě k podobným případům opakovaně (tzn. pro více pacientů a ve více případech je lékařská péče místně nebo časově nedostupná), mělo by k tomuto argumentu být přihlíženo i při vytváření sítě lékáren.